

om Ordlyden af de to Konventioner, undtagen for saa vidt angik de toldmæssige Bestemmelser. Man fastholdt nemlig fra tyrkisk Side med Bestemthed Kravet om en Række tariffmæssige Indrømmelser for forskellige tyrkiske Produkter, et Krav, som den danske Regering kun i meget begrænset Omfang saa sig i Stand til at imødekomme, og navnlig ikke for saa vidt angik de Artikler, man fra tyrkisk Side lagde mest Vægt paa, særlig Tæpper og Tobak. Det viste sig efterhaanden, at en Fortsættelse af Forhandlingerne paa det hidtidige Grundlag var formaalsløs, og de blev derefter stillet i Bero i Maj 1928.

Hertil bidrog i høj Grad Uvisheden med Hensyn til Tyrkiets fremtidige Handelspolitik. Den af Tyrkiet i Lausanne i 1923 med dets tidligere Krigsmodstandere afsluttede Handelstraktat, der som ovenfor nævnt fastlagde de tyrkiske Toldsatser, vilde jo bortfalde i August 1929, og for at staa fuldstændigt frit med Hensyn til sin fremtidige Handelspolitik udsatte Tyrkiet i Slutningen af 1928 samtlige sine løbende Handelstraktatforhandlinger samtidig med, at der blev udarbejdet en ny tyrkisk Toldtarif, som traadte i Kraft den 1. Oktober 1929, og som i væsentlig Grad forhøjede de hidtidige Toldsatser.

Ved Afbrydelsen af Traktatforhandlingerne i Maj Maaned 1928 laa Forholdene, som ovenfor nævnt, saaledes at den danske Regering ikke saa sig i Stand til at yde de fra tyrkisk Side ønskede Toldindrømmelser, medens den tyrkiske Regering principielt ikke saa sig i Stand til at indrømme ren Mestbegunstigelse i toldmæssig Henseende. Da man fra tyrkisk Side havde vist sig lidet villig til en Fornyelse af det løbende, foreløbige Toldarrangement, og da dansk Eksport til Tyrkiet ved Arrangementets Bortfald vilde blive undergivet saadanne Vilkaar, at den antagelig maatte ophøre, tog Udenrigsministeriet under Overvejelse at slutte sig til en fra tyrkisk Side oprindelig fremsat Tanke om begrænset — listemæssig — Mestbegunstigelse. Det af Traktatkommissionen tidligere under andre Forudsætninger indsamlede Materiale til Belysning af danske Eksportinteresser i Tyrkiet blev derfor i Sommeren 1928 suppleret og uddybet, og der blev — i Samraad med Traktatkommissionen og Erhvervsrepræsentationerne — udarbejdet en Liste over de Varer, for hvilke Danmark maatte ønske at opnaa Mestbegunstigelse i toldmæssig Henseende i Tyrkiet.

Imidlertid fandt der et Omsving Sted i den fra tyrkisk Side fulgte Traktatpolitik, idet man nu var villig til at afslutte Han-

delstraktater paa Basis af ren Mestbegunstigelse i toldmæssig Henseende. Dette Omsving gav sig bl. a. Udslag i det ovenfor nævnte, ved Noteveksling af 30. Juli 1929 afsluttede foreløbige Toldarrangement mellem Danmark og Tyrkiet, som stadig er i Kraft.

Forhandlingerne med den tyrkiske Regering blev derefter genoptaget i Slutningen af Juli 1929 paa Basis af et af den tyrkiske Regering forelagt Udkast til en Bosættelses-, Handels- og Skibsfartstraktat, der stipulerede ren Mestbegunstigelse i toldmæssig Henseende og som var udarbejdet efter samme Linier som et kort forinden udarbejdet britisk-tyrkisk Traktatudkast med en vis Hensyntagen til de Bestemmelser, om hvilke der var opnaaet Enighed under Forhandlingerne i Foraaret 1928.

Et dansk Modforslag blev fremsat i Slutningen af Januar 1930 og udgjorde derefter Grundlaget for de videre Forhandlinger. Disse resulterede i Afsluttelsen af den som Bilag 1 optrykte Bosættelses-, Handels- og Skibsfartstraktat af 31. Maj 1931 med dertil hørende Slutprotokol.

Idet der med Hensyn til Danmarks Handels- og Skibsfartsforbindelse med Tyrkiet henvises til omstaaende Bilag 2, skal anføres følgende angaaende de enkelte i Traktaten og i Slutprotokollen indeholdte Bestemmelser:

Art. 1 indeholder et Tilsagn om, at Statsborgerne — under de Betingelser, som Lovgivningen indeholder — skal have Adgang til det andet Lands Omraade, skal kunne opholde sig eller bosætte sig der, ligesom de skal have Adgang til frit at forlade Landet. Dog forbeholder Parterne sig Ret til i bestemte Tilfælde — enten i Kraft af Retskendelse, eller af Hensyn til Statens Sikkerhed eller den offentlige Orden eller af Grunde vedrørende den offentlige Fattigforsørgelse, eller endelig at sundheds- eller sædelighedspolitimæssige Grunde — at nægte den anden Parts Statsborgere Ret til at opholde sig i Landet.

Endvidere forbeholder Parterne sig deres Handlefrihed med Hensyn til Indvandring.

Art. 2 hjemler Mestbegunstigelse med Hensyn til Statsborgernes Ret til i det andet Land at erhverve, besidde, raade over og afhænde Løsøre og fast Ejendom. Det fastsættes endvidere, at de i ovennævnte Henseender skal nyde Nationalbehandling med Hensyn til Skatter og Afgifter af enhver Art.

I *Slutprotokollen* bestemmes det derhos, at der ikke paa Grundlag af den i